

Els Jocs Florals davant del plet ortogràfic

SPORTS

La llibertat de pensar i les menjadores de la Diputació

Davant del gran aldarull mogut en el si del Consistori dels Jocs Florals amb motiu, més que de les normes ortogràfiques del Institut d'Estudis Catalans, de l'atropelladora intolerància dels cadets de la Lliga, anem a dir quatre mots, procurant sintetitzar els antecedents, descapdellament i estat actual d'aquesta qüestió.

El renaixement literari català va començar espontàniament, isoladament, en distints llocs, ensems, de Catalunya. A cada comarca tenia, doncs, característiques especials, però la més notable, desseguida, era la característica ortogràfica.

No era possible que'l total lèxic comarcal dels diferents indrets de Catalunya s'uniformés, però s'intentà repetides voltes que l'ortografia assolís tota l'uniformitat possible. Tot fou debades. Per si els plurals femenins havien de fer la terminació en *as* o *es*, els nostres pares arribaren a series batuces, i, com deia l'altre dia un dels adjunts del Jocs, en la reunió del Consistori, «la seva implacable recíproca hostilitat arribà a fer que «es mudessin de cafè», i a fer que «es neguessin el bona-nit per sota les voltes de la plaça Reial» els amics inseparables del catalanisme literari barceloní.

No obstant, amb el temps s'anaren definint i concretant els principals criteris ortogràfics. Així dèiem: la «ortografia de *L'Avenç*», la «ortografia de *La Renaixensa*», la ortografia «vigatana», o de Mossèn Cinto, etc., etc. Més temps encara, i l'uniformació ortogràfica feia meravellosos avenços. Els plurals femenins en *es* eren unànimament acceptats; l'article masculí *el* era generalment acceptat amb la única excepció de les comarques on l'article masculí *lo* és una paraula viva i fins una característica.

I—això és indiscutible—con més anava,—sense proposar-s'ho ningú, sense ningú dirigir-ho,—l'uniformació ortogràfica de la llengua catalana anava assolint-se lenta, però sòlidament i sense protestes. Les orientacions sòlides, les pautes bones *per se*, s'imposaren; les normes inconsistentes i il·lògiques anaven quedant cada jorn més arreconades. I tot això sense soroll, sense polèmiques, per força i virtut única de la raó i del reconeixement que de la raó es feia, tàcitament, sense públiques, solemnes i repentines acceptacions.

En aquestes, la Diputació de Barcelona creà l'Institut d'Estudis Catalans, organisme que començà la publicació de meritíssimes obres en llengua catalana, com de tothom és sabut. L'Institut pensà que les seves publicacions devien tenir una absoluta uniformitat ortogràfica, amb lo qual pensà saviament. I encarregà la confecció d'unes pautes o normes ortogràfiques a la seva Secció de Filologia. Fins aquí, tot va bé.

Però els membres de la Secció de Filologia no s'entengueren en son comès; alguns, com en Guimerà, se n'apartaren. I, per fi, acordaren sotmetre el seu *diferendo* ortogràfic a la reunió en ple de totes les seccions de l'Institut.

En el ple de l'Institut va reproduir-se la disparitat en matèria ortogràfica produïda en la secció de Filologia, i l'Institut, ferm en son propòsit d'arribar a conclusions, acordà donar per bones totes les normes, totes les regles que obtinguessin les quatre quintes parts dels vots emesos, i tenir-les per fermes i valedores.

I aquí està l'erro! Si tots els membres de l'assemblea havessin sigut competents, res es podria objectar respecte a la manera de dirimir el plet; però dirimir una divergència entre literats i gramàtics acumulant-hi o afegint-hi els vots de metges, arquitectes, veterinaris, bacteriòlegs i doctors en lleis, això, fins en el cas d'un èxit, seria sempre un procediment inadequat, inacceptable en sa essència. Que un plet entre persones competents es dugui a *màs señores*, està bé; però està bé sempre que'ls àrbitres sien persones, quan menys, igualment competents.

D'aquesta manera les normes de l'Institut d'Estudis Catalans que no havien pogut ser fermes amb l'autoritat y el prestigi de firmes com la den Guimerà i altres, que no volgueren sotscriure-les, foren fermes i valedores per mor de les firmes sense prestigi ni autoritat (per a aquesta qüestió) de senyors com el doctor Turró, en Brocà, el doctor Pi i Suñer, el metge Fargas i l'arquitecte Puig i Cadafalch.

Més... malament acordades, però acordades a la fi, ja tenia l'Institut unes normes per a la uniformitat de les seves publicacions; ja tenia una ortografia concreta per al *séu ús particular*. Si eren bones, millor per a ell; si eren dolentes,

*tú lo quisiste,
fraile Mostén;
tú lo quisiste,
tu te lo ten.*

Res, fins aquí, contra l'Institut, perquè de res de lo succeït en té la culpa l'Institut ni a l'Institut pot imputar-se.

La culpa, doncs, anem a veure qui la té.

La culpa és dels atrabiliaris, dels agavelladors del nom de Catalunya, dels chantagistes del patriotisme, dels cadets de la Gasconya de la plaça de la Cucurulla, dels mamellons de la gran dida regionalista del carrer del Bisbe i plaça de Sant Jaume, dels llepetes i estiralevites del gran cacic de Catalunya, cavaller gran Creu d'Isabel la Catòlica, ex-col·laborador, amb en Pere Muntanyola, de la *Doctrina Catalanista*, que s'han passat per allà on els ha convingut, d'aquell home vermell com un capó i incommovible com un ídol, que's diu don Enric Prat de la Riba i Sarrà...

Tot lo qual veurem i explicarem la setmana entrant per a posar els punts sobre les *ii* en aquest plet, qual fons no ens afecta, però qual descapdellament és per a irritar a qualsevol que no tingui, com tenim nosaltres, el convenciment que lo propi i natural és que'ls ases tirin coces, els cacics caciquegin i els *goços peters d'amén*, cridin: *¡vivan las cadenas!* per mor d'una casella de la nòmina provincial, un càrrec de metge a una comissió mixta de reclutament, o una agregació remunerada a qualsevol arxiu, biblioteca, escola o museu, pagada amb fondos públics, amb la cobertura de *l'obra cultural de la Diputació*, i amb vistes a *l'afarta'm i digue'm moro!*

JOAN BLANCAS

España y Turquía son las dos únicas naciones europeas en que se pueden observar la parálisis producida por el culto dogmático impuesto de una religión monoteísta.

POMPEYO GENER

Foot-ball

«Barcelona» (reserva) - «Centre Sports»

El diumenge passat tingué lloc en el camp de l'Espanyol el partit final de la Copa Valentí entre'ls primers del Centre de Sports de Sabadell i la reserva del Barcelona.

Fou una final molt digna. No hi faltà res; joc brut i dolent, esvalot, bofetades i protestes i demés accessoris molt propis i ja imprescindibles, quan se tracta de campionats i concursos. Fins va ploure!

En tant no se civilitzin els de la terra i el cel, prometem no presenciar cap més final; i estant núvol menys.

Si guanyar en diuen introduir més vegades la pilota a la xarxa contraria direm que'l Barcelona fou el vencedor, per dos goals, a zero els seus adversaris. El primer tanto se l'apuntà d'un *penalty* tirat per en Costa, i el segon d'un remat den Castells. Com que amb anterioritat hi havia existit un *faut* den Sanz, els del Sabadell es retiraren del camp, per no considerar-lo vàlid. Després de mitja hora de discussions se'ls poqué convèncer de que prosseguissin el joc.

No fóra possible una mena de Llei de Jurisdiccions per a evitar que un equip pogués retirar-se del camp una vegada començat el joc? Aquesta actitud tant còmoda i fresca constitueix una gran desconsideració amb el públic que paga, i al mateix temps podria una greu alteració d'ordre. La Federació deu haver de evitar-ho amb càstigs severos. Si creu que les seves resolucions no tenen prou força coercitiva per a imposar-se, deu haver de dirigir-se al govern civil o qui sigui per a que redacti un reglament.

Matches en porta

Per als dies 4 i 5 estan anunciats dos interessants matches entre'l Centre de Sports de Sabadell i el Racing de Madrid.

Aquests partits, que tindran lloc en el camp del primer de dits equips, seran pròdigs en fortes emocions, donada l'igualtat de forces i l'entusiasme que acompanya a dits teams per aconseguir la victòria.

La Federació també ha disposat per als esmentats dies dos partits d'entrenament entre un equip interclub i l'actual campió de Catalunya.

En el primer match estarà format l'equip entrenador pels jugadors següents: Bru, Reguera, Mariné, Salvo, Casellas, Prats, Mallorquí, Baró, Armet, Alcántara i Peris.

Davant d'aquest team formidable es dona per descomptada la derrota de l'Espanyol, campió, però, en canvi, per aquest aprofitar dit entrenament per a millorar les seves forces, i si no triomfar en el Campionat d'Espanya, desempenyar al menys un bon paper.

Pedestrisme

En Prat vençut?

El nostre campió Prat, lluità el passat diumenge contra el corredor basc Ubirrachena en la Plaça de Toros de San Sebastián.

El recorregut era de 120 voltes donant-ne duques d'aventatge el nostre corredor al seu adversari. Hi ha que tenir present que amb anterioritat havia vençut en Prat, a la mateixa Plaça, per cinc voltes d'aventatge, a l'Ubirrachena i a un altre corredor basc, rellevant-se aquest cada 30 voltes. Amb aquests antecedents, es clar, el paper Prat estava en alça,